Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/957

Jautājums

*Lūdzam **šajā tikšanās** piedalīties visus dalībniekus!* Vai vārds *tikšanās* locīts pareizi?

Atbilde

Vārdam *tikšanās* lokatīva formas nav, un teikums būtu pārveidojams, piemēram: *Lūdzam šajā tikšanās reizē piedalīties visus dalībniekus!*

Atgriezeniskajiem lietvārdiem ir galotne *-ās*. Tie atvasināti no atgriezeniskajiem darbības vārdiem, izmantojot piedēkli *-šan-*:
tikties – tikšanās,
smieties – smiešanās,
tuvoties – tuvošanās.
Locīšanā atgriezeniskie lietvārdi ir defektīvi – tiem nav pilnas paradigmas: trūkst abu skaitļu datīva un lokatīva, kā arī daudzskaitļa instrumentāļa formu. Valodas praksē locījumu trūkums mēdz radīt grūtības, un nereti jāizvēlas cita veida konstrukcija:
~~šajā vienošanās lietotie saīsinājumi~~ – šīs vienošanās tekstā lietotie saīsinājumi, šajā vienošanās dokumentā lietotie saīsinājumi;
~~Guntis ļoti gatavojās šai uzstāšanai~~ – Guntis ļoti gatavojās šai uzstāšanās reizei, Guntis ļoti gatavojās, lai uzstātos.

Lūk, atgriezeniskā lietvārda *tikšanās* locīšanas paradigma.

	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
Nominatīvs. Kas?	*tikšanās*	*tikšanās*
Ģenitīvs. Kā?	*tikšanās*	*tikšanos*
Datīvs. Kam?	–	–
Akuzatīvs. Ko?	*tikšanos*	*tikšanās*
Instrumentālis. Ar ko?	*ar tikšanos*	–
Lokatīvs. Kur?	–	–
Vokatīvs. –	*tikšanās!*	*tikšanās!*

Avoti

Kalnača, A., Lokmane, I. *Latvian Grammar*. Rīga : University of Latvia Press, 2021, 92. lpp.

Smiltniece, G. Lietvārds (substantīvs). *Latviešu valodas gramatika.* Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 366. lpp.

Paegle, Dz. *Latviešu literārās valodas morfoloģija.* I daļa. Rīga : Zinātne, 2003,53. lpp.